

2015 m. rugsėjo 10 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl migracijos ir pabėgėlių Europoje (2015/2833(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją,
- atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
- atsižvelgdamas į 1951 m. Konvenciją dėl pabėgėlių statuso ir į jos papildomą protokolą,
- atsižvelgdamas į savo 2013 m. spalio 9 d. rezoliuciją dėl ES ir valstybių narių priemonių siekiant spręsti klausimą dėl pabėgėlių srauto, kurį lėmė konfliktas Sirijoje⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2013 m. spalio 23 d. rezoliuciją dėl migracijos srautų Viduržemio jūros regione, ypatingą dėmesį skiriant tragiškiems įvykiams prie Lampedūzos krantų⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2014 m. gruodžio 17 d. rezoliuciją dėl padėties Viduržemio jūros regione ir poreikio nustatyti holistinį ES požiūrį į migraciją⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. balandžio 29 d. rezoliuciją dėl pastaruoju metu Viduržemio jūroje įvykusių nelaimių ir ES migracijos ir prieglobsčio politikos⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į 2015 m. gegužės 13 d. Komisijos pateiktą Europos migracijos darbotvarkę (**COM(2015)0240**),
- atsižvelgdamas į 2015 m. balandžio 20 d. bendro Užsienio reikalų tarybos ir Vidaus reikalų tarybos posėdžio metu pateiktą dešimties migracijos iniciatyvų veiksmų planą,
- atsižvelgdamas į 2015 m. balandžio 23 d. Europos Vadovų Tarybos specialaus aukščiausiojo lygio susitikimo dėl Viduržemio jūros pabėgėlių krizės išvadas,
- atsižvelgdamas į 2012 m. balandžio mėn. Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos pranešimą „Žmonių žūtis Viduržemio jūroje“,
- atsižvelgdamas į 2015 m. liepos 20 d. Tarybos išvadas,
- atsižvelgdamas į ES ir Somalio pusiasalio migracijos maršruto iniciatyvą, arba Chartumo procesą, kurią 2014 m. lapkričio 28 d. patvirtino Afrikos Sąjunga ir ES valstybės narės bei institucijos,
- atsižvelgdamas į JT specialiojo pranešėjo migrantų žmogaus teisių klausimais ataskaitas, visų pirma į 2015 m. gegužės mėn. paskelbtą ataskaitą „Galimybės pasinaudoti judumo teikiama privalumais žvelgiant iš vienos kartos perspektyvos. Tolesnės priemonės atsižvelgiant į regioninį tyrimą dėl Europos Sąjungos išorės sienų valdymo ir jo poveikio migrantų žmogaus teisėms“,
- atsižvelgdamas į Europos prieglobsčio paramos biuro (EASO) metinę ataskaitą dėl prieglobsčio padėties Europos Sąjungoje (2014 m.),
- atsižvelgdamas į debatus dėl migracijos ir pabėgėlių Europoje, kurie vyko Parlamente 2015 m. rugsėjo 9 d.,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 ir 4 dalis,

A. kadangi dėl nuolatinių konfliktų, regioninio nestabilumo ir žmogaus teisių pažeidimų precedento neturintis asmenų, kurie ieško apsaugos ES, skaičius; kadangi nuo praeitų metų su vaikais susijusių prieglobsčio prašymų skaičius išaugo 75 proc.; kadangi vasarą dar kartą paaiškėjo, kad migracija nėra laikinas klausimas ir atrodo, kad pabėgėlių skaičius ir toliau augs ir kadangi tai dar kartą įrodo, kad skubiai reikia daryti viską, kas tik įmanoma, kad būtų išgelbėtos žmonijos, kurie bėga iš savo šalių ir kuriems gresia pavojus, gyvybės, ir kad valstybės narės turėtų tvirtai laikytis savo tarptautinių įsipareigojimų, įskaitant gelbėjimo jūroje įsipareigojimus;

B. kadangi, remiantis Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro (UNHCR) duomenimis, 2015 m. pranešama apie

2 800 moterų, vyrų ir vaikų, kurie žuvo arba dingo be žinios, bandydami pasiekti saugų prieglobstį Europoje; kadangi pabėgėliai ir migrantai taip pat žūsta keliaudami sausuma ir Europoje;

C. kadangi kontrabandininkai ir prekyautojai žmonėmis naudojami nelegalia migracija, rizikuoja imigrantų gyvybėmis dėl finansinės naudos ir yra kalti dėl tūkstančių žmonių žūčių, jie taip pat kelią rimtą pavojų ES ir jos valstybėms narėms; kadangi prekyautojai žmonėmis iš savo nusikalstamos veiklos per metus gauna apie 20 mlrd. eurų pelno; kadangi, Europolo teigimu, organizuotos nusikalstamos grupuotės, aktyviai teikiančios nelegalių migrantų transportą Viduržemio jūroje, yra susijusios su prekyba žmonėmis, narkotikais, ginklais ir su terorizmu;

D. kadangi, remiantis FRONTEX duomenimis, 2015 m. daugiausia prieglobsčio prašytojų yra kilę iš Sirijos, Afganistano, Eritrėjos ir Irako; kadangi, pasak Eurostato, apsauga suteikiama didžiajai daugumai iš šių šalių į Europą bėgančių asmenų;

E. kadangi nestabilumas ir konfliktai regione ir „Islamo valstybės / Da'esh“ iškilimas kaimyninėse konflikto apimtose srityse daro poveikį masiniam migrantų ir perkeltųjų asmenų srautui, taigi ir asmenų, bandančių patekti į ES, skaičiui;

F. kadangi per pastarąjį 2015 m. birželio 25 d. ir 26 d. vykusį Europos Vadovų Tarybos susitikimą ir vėliau 2015 m. liepos 20 d. vykusį Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdį nepavyko susitarti dėl privalomo asmenų perkėlimo Europos Sąjungoje ir perkėlimo į ES persikirstymo mechanizmo; vietoje to, buvo susitarta dėl savanoriško mechanizmo; kadangi valstybėms narėms nepavyko susitarti dėl 40 000 apgyvendinimo vietų siekiant perkelti pabėgėlius iš Graikijos ir Italijos; vietoje to, buvo įsipareigota suteikti tik 32 256 apgyvendinimo vietų;

G. kadangi 2015 m. rugsėjo 3 d. Europos Vadovų Tarybos Pirmininkas Donald Tusk paprašė, kad būtų persikirstyta bent 100 000 pabėgėlių;

H. kadangi vietoje dabartinio *ad hoc* sprendimų priėmimo reikia nustatyti labiau ilgalaikį požiūrį į prieglobstį ir migraciją;

I. kadangi daugelis piliečių demonstruoja beprecedenčio lygio solidarumą su pabėgėliais, juos šiltai priima ir teikia jiems itin didelę paramą; kadangi tokiu būdu Europos Sąjungos piliečiai parodo, kad apsaugos užtikrinimas tiems, kuriems jos reikia, ir užuojauta išlieka tikrosios Europos vertybės;

J. kadangi dabartinė padėtis rodo apmaudų vyriausybių solidarumo prieglobsčio prašytojų atžvilgiu trūkumą, taip pat nepakankamai koordinuojamus ir nesuderintus jų veiksmus; kadangi dėl šios padėties kyla chaosas ir pažeidžiamos žmogaus teisės; kadangi atskirų valstybių narių prisiimtos skirtingos pozicijos ir toliau rodo tai, kad ES migracijos politiką sudaro 28 fragmentuotos kryptys; kadangi dėl to, jog valstybėse narėse trūksta vienodų prieglobsčio procedūrų ir standartų, teikiamos apsaugos lygis yra skirtingas, o tam tikrais atvejais prieglobsčio prašytojams nesuteikiamos pakankamos garantijos;

K. kadangi kai kurios valstybės narės ir jų vadovai ėmėsi iniciatyvos ir pademonstravo pasirengimą ir gerą valią priimti pabėgėlius ir nustatyti nuolatinį ir privalomą pabėgėlių paskirstymo visoms valstybėms narėms mechanizmą; kadangi kitos valstybės narės turėtų sekti šiuo geru pavyzdžiu;

L. kadangi Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto strateginėje ataskaitoje dėl holistinio požiūrio į migraciją bus nagrinėjami visi ES prieglobsčio ir migracijos politikos aspektai;

M. kadangi pagal 1951 m. Konvenciją dėl pabėgėlių statuso (Ženevos konvenciją) asmenys, nepriklausomai nuo jų kilmės šalies, gali ieškoti prieglobsčio kitoje šalyje, jei jie visiškai pagrįstai bijo būti persekiojami dėl rasės, religijos, pilietybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politinių įsitikinimų;

1. reiškia gilų liūdesį ir apgailėstą dėl to, kad ES buvo atvejų, kai tragiškai žuvo prieglobsčio prašantys asmenys; primygtinai ragina ES ir valstybes nares padaryti visa, kas įmanoma, kad būtų išvengta kitų žūčių jūroje ar sausumoje;

2. reiškia solidarumą su daugybe pabėgėlių ir migrantų, kurie yra konfliktų, sunkių žmogaus teisių pažeidimų, akivaizdžių valdymo klaidų ir žiaurios represijos aukomis;

3. palankiai vertina pilietinės visuomenės grupes ir pavienius asmenis visoje Europoje, kurie mobilizuojasi, sutelkdami didelį žmonių skaičių, kad pasveikintų atvykstančius pabėgėlius ir migrantus ir suteiktų jiems pagalbą; ragina Europos Sąjungos piliečius ir toliau teikti paramą ir dalyvauti įgyvendinant humanitarines atsakomąsias priemones, susijusias su pabėgėlių krize; mano, jog tokie veiksmai rodo, kad Europos vertybių iš tikrųjų laikomasi, ir jog jie yra vilties ženklas Europos ateičiai;

4. pakartoja, kad remia savo 2015 m. balandžio 29 d. rezoliuciją dėl pastaruju metu Viduržemio jūroje įvykusių nelaimių bei ES migracijos ir prieglobsčio politikos; primena, kad ES turi pagrįsti savo tiesioginį atsaką į dabartinę pabėgėlių padėtį, parodydama solidarumą ir sąžiningai dalydamasi atsakomybe, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 80 straipsnyje, ir

laikytis holistinio požiūrio, kuris apima saugią ir teisėtą migraciją ir visapusišką pagarbą pagrindinėms teisėms ir vertybėms;

5. pakartoja savo įsipareigojimą atverti sienas Šengeno erdvėje, tuo pačiu užtikrinant veiksmingą išorės sienų valdymą; pabrėžia, kad laisvas asmenų judėjimas Šengeno erdvėje yra vienas didžiausių Europos integracijos pasiekimų;

6. palankiai vertina Komisijos iniciatyvas dėl perkėlimo Europos Sąjungoje ir perkėlimo į ES, įskaitant naują iniciatyvą dėl didesnio skaičiaus prieglobsčio prašytojų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, skubaus perkėlimo, kuris apima Graikiją, Italiją ir Vengriją; pritaria tam, kad Komisija paskelbė apie pastovų perkėlimo mechanizmą, kuris būtų aktyvuotas susidarius nepaprastajai padėčiai, atsižvelgiant į valstybėje narėje esančių pabėgėlių skaičių, ir kuris yra grindžiamas SESV 78 straipsnio 2 dalimi; yra pasirengęs naują skubaus perkėlimo ES viduje sistemą svarstyti skubos tvarka ir pareiškia, kad ketina paspartinti visų kitų Komisijos paraleliai siūlomų priemonių priėmimą, siekdamas užtikrinti, kad valstybės narės nevilkintų nuolatinės perkėlimo ES viduje sistemos patvirtinimo; primena Tarybai, kad Parlamentas tvirtai pritaria privalomam perkėlimo ES viduje mechanizmui, kurį taikant, kiek įmanoma, atsižvelgiama į pabėgėlių pageidavimus;

7. palankiai vertina operatyvinę pagalbą, kurią Komisija teiks valstybėms narėms, pirmiausia susiduriančioms su pabėgėlių problema, pvz., Graikijai, Italijai ir Vengrijai, įrengdama vadinamuosius karštuosius taškus, kuriuose bus naudojamosi ekspertinėmis žiniomis iš tokių ES agentūrų kaip FRONTEX, EASO ir Europos policijos biuras (Europolas), siekiant padėti valstybėms narėms registruoti atvykstančius žmones; primena valstybėms narėms, kad sėkminga tokių registracijos centrų veikla priklauso nuo jų pasirengimo perkelti pabėgėlius iš minėtųjų karštųjų taškų į savo teritoriją; mano, kad taikant tokį požiūrį turėtų būti aiškiai nustatyti veiksmingi mechanizmai, skirti nustatyti specifinių poreikių turinčius asmenis ir nukreipti juos į atitinkamas tarnybas;

8. atkreipia dėmesį į Komisijos pasiūlymą sustiprinti Prieglobsčio procedūrų direktyvos nuostatą dėl saugios kilmės valstybės, sudarant bendrą ES saugios kilmės valstybių sąrašą; supranta, kad šis požiūris galėtų apriboti tų šalių piliečių procesines teises; primena, kad patenkintų prieglobsčio prašymų dalis labai skiriasi įvairiose valstybėse narėse ir, be kita ko, priklauso nuo tam tikrų kilmės valstybių; prašo, kad būtų imtasi veiksmų, užtikrinančių, kad šiuos požiūriu nebūtų pažeistas *negražinimo* principas ir asmenų, ypač priklausančių pažeidžiamoms grupėms, teisė į prieglobstį;

9. dar kartą ragina Komisiją iš dalies pakeisti dabartinį Dublino reglamentą ir į jį įtraukti nuolatinę privalomą prieglobsčio prašytojų paskirstymo tarp 28 valstybių narių sistemą, naudojant teisingą, privalomą paskirstymo metodą, atsižvelgiant į integracijos perspektyvas ir pačių prieglobsčio prašytojų poreikius ir specifines aplinkybes;

10. ragina Komisiją ir valstybes nares skirti nemažų biudžeto išteklių ir pagal 2016 m. biudžetą ir daugiametę finansinę programą (DFP) numatyti galimybes greičiau suteikti didesnę paramą EASO ir valstybėms narėms, dalyvaujančioms pabėgėlių priėmimo ir integracijos veikloje, įskaitant veiklą, vykdomą taikant perkėlimo ES viduje ir perkėlimo į ES sistemas;

11. ragina, kad visos bendroje Europos prieglobsčio sistemoje dalyvaujančios valstybės narės greitai ir visapusiškai perkeltų šią sistemą į nacionalinę teisę ir ją veiksmingai įgyvendintų; ragina Komisiją užtikrinti, kad visos valstybės narės tinkamai įgyvendintų ES teisės aktus, siekiant užtikrinti, kad veiksmingi, nuoseklūs ir humaniški standartai būtų taikomi visoje ES, atsižvelgiant į geriausių vaiko interesus;

12. mano, kad Gražinimo direktyva turėtų būti įgyvendinama laikantis procedūrų ir standartų, kurie padėtų Europai užtikrinti žmogišką ir orų elgesį su gražinamais asmenimis, atsižvelgiant į *negražinimo* principą; primena, kad pirmenybė turėtų būti teikiama savanoriškam grįžimui, o ne priverstiniam grąžinimui;

13. primena, kad žmonių, kuriems reikia apsaugos, galimybės teisėtai atvykti į ES yra labai ribotos, ir apgailestauja dėl to, kad jie priversti naudotis kontrabanda užsiimančių nusikaltėlių paslaugomis ir leisti į pavojingas keliones ieškodami apsaugos Europoje, be kita ko, dėl statomų užtvarų ir užveriamų išorės sienų; atsižvelgdamas į tai, mano, jog itin svarbu, kad ES ir jos valstybės narės sukurtų saugias ir teisėtas pabėgėlių atvykimo galimybes, pavyzdžiui, humanitarinius koridorius ir humanitarines visas; pabrėžia, kad, neskaitant privalomos perkėlimo iš vienos valstybės narės į kitą programos, valstybės narės turėtų susitarti numatyti kitas priemones, pavyzdžiui, didesnes šeimos susijungimo galimybes, privačios sponsorystės programas ir lanksčius vizų režimus, įskaitant studijų ir darbo tikslais išduodamas visas; mano, kad būtina iš dalies pakeisti Vizų kodeksą įtraukiant į jį konkretesnes bendrąsias nuostatas dėl humanitarinių vizų; prašo valstybių narių sudaryti galimybes pateikti prieglobsčio prašymus jų ambasadose ir konsulinėse atstovybėse;

14. primena, kad valstybės narės turėtų nustatyti griežtas baudžiamąsias sankcijas už prekybą žmonėmis ir žmonių kontrabandą į ES ir joje; ragina valstybes nares, paprašius Komisijos apsvaistyti galimybę persvarstyti Tarybos direktyvą 2001/51/EB, kovoti su nusikalstamais kontrabandininkų tinklais, tačiau nebausti tų, kurie, vedami humanitarinių paskatų, savanoriškai padeda migrantams, įskaitant vežėjus; atkreipia dėmesį į Europos Sąjungos karinę operaciją Viduržemio jūros regiono pietų centrinėje dalyje (EUNAVFOR MED), nukreiptą prieš žmonių kontrabandininkus ir prekyautojus žmonėmis Viduržemio jūros regione;

15. apgailestauja, kad kai kurių valstybių narių vadovai ir kraštutinės dešinėsios pakraipos partijos naudojami dabartine padėtimi, siekdami kurstyti priešišką požiūrį į migraciją ir kaltindami ES dėl krizės, ir kadangi tokiu būdu prisidedama prie didėjančio

smurtinių veiksmų prieš migrantus skaičiaus; ragina Komisiją ir valstybes nares skubiai imtis veiksmų kovojant su prieš pabėgėlius ir migrantus nukreiptais smurtiniais veiksmais ir neapykantos kurstyimu; taip pat ragina ES ir jos valstybių narių vadovus laikytis aiškios pozicijos, kuria būtų remiamas Europos solidarumas ir pagarba žmogaus orumui;

16. primena, kad migracija yra sudėtingas ir globalus reiškinys, į kurį turi būti žvelgiama laikantis ilgalaikio požiūrio, padedančio šalinti esmines jos priežastis, tokias kaip skurdas, nelygybė, neteisybė, klimato kaita, korupcija, netinkamas valdymas ir ginkluoti konfliktai; primygtinai ragina Komisiją ir Tarybą 2015 m. lapkričio mėn. vykstančiame Valetos aukščiausiojo lygio susitikime daugiausia dėmesio skirti šioms esminėms priežastims; pabrėžia, kad reikia visapusiško ES požiūrio, kurio laikantis būtų didinamas jos vidaus ir išorės politikos, ypač jos bendros užsienio ir saugumo politikos, vystymosi politikos ir migracijos politikos, nuoseklumas; abejoja dėl planų, kuriais siekiama pagalbą vystymuisi susieti su trečiųjų šalių vykdoma griežtesne sienų kontrole arba readmisijos susitarimais su šiomis šalimis;

17. prašo ES, jos valstybių narių ir kitų tarptautinių paramos teikėjų nedelsiant vykdyti įsipareigojimus, prisiimtus 2015 m. liepos mėn. Adis Abeboje vykusioje vystymosi finansavimo konferencijoje, ir pabrėžia poreikį perorientuoti vystymosi politiką ir dėmesį skirti taikių visuomenių stiprinimui, kovai su korupcija ir gero valdymo skatinimui, kaip apibrėžta pagal laikotarpio po 2015 m. pasaulinio vystymosi programos darnaus vystymosi tikslą Nr. 16;

18. primygtinai ragina ES, jos valstybes nares ir tarptautinę bendruomenę stiprinti savo vaidmenį konfliktų sprendimo srityje ir visu pirma padėti rasti tvarius politinius sprendimus tuose regionuose, kuriuose vyksta konfliktai, kaip antai Irakas, Sirija ir Libija bei Artimieji Rytai, taip pat stiprinti politinį dialogą, be kita ko, su regioninėmis organizacijomis, į jį įtraukiant visus žmogaus teisių aspektus, kad būtų remiamos įtraukios ir demokratinės institucijos ir teisinės valstybės principai, didinamas vietos bendruomenių atsparumas ir skatinamas socialinis bei demokratinis kilmės šalių ir jų gyventojų vystymasis; atsižvelgdamas į tai, ragina užtikrinti glaudesnę bendradarbiavimą su Arabų Lygos ir Afrikos Sąjungos regiono šalimis, siekiant valdyti, apgyvendinti perkeltus asmenis ir suteikti prieglobstį asmenims, kuriems reikalinga apsauga;

19. ragina Komisiją ir Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams ir saugumo politikai surengti tarptautinę konferenciją pabėgėlių krizės tema, kurioje dalyvautų ES, jos valstybių narių, su JT susijusių agentūrų, Jungtinių Valstijų, atitinkamų tarptautinių NVO ir arabų valstybių atstovai, siekiant, be kita ko, parengti bendrą globalią humanitarinės pagalbos strategiją;

20. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

(1) Priimti tekstai, P7_TA(2013)0414.

(2) Priimti tekstai, P7_TA(2013)0448.

(3) Priimti tekstai, P8_TA(2014)0105.

(4) Priimti tekstai, P8_TA(2015)0176.